

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 93.

V Ljubljani, v ponedeljek 23. aprila 1888.

Letnik XVI.

Meščanje!

Dopolnilne volitve za mestni zbor ljubljanski so zopet razpisane, in s tem je gospodom volilcem zopet dana prilika, posluževati se svoje voline pravice, s svojim zaupanjem počastiti može, od katerih se smé pričakovati, da bodo z vsemi svojimi silami delali na svojih someščanov korist, za blaginjo, napredek in vsestranski razvoj bele Ljubljane.

Dopolnilne volitve vrše se letos prvič na podlagi novega volilnega reda, s katerim se je število volilcev tako močno pomnožilo, da šteje prvi razred 584, drugi razred 853, tretji razred 941, vsi trije razredi torej 2378 volilcev. To je velevažna pridobitev, utemeljena v duhu in zahtevah sedanjega časa in ni najmanjša zasluga narodne večine, da je razširjenje volilne pravice izključno njeno delo.

Poleg tega razširjenja, s katerim smo se znatno približali splošni volilni pravici, pa smé mestnega zbora narodna večina s ponosom kazati na celo vrsto del in uspehov, s katerimi je zaznamovano njeno ne baš dolgo delovanje.

Bolnica za silo je gotova in tako odpomagano staremu nedostatku; velika vojašnica, jedna najlepših v Avstriji bode še letos dovršena, mesto bode imelo vsled tega večjo garnizijo in več prometa; park pod Turnom se je olepšal in razširil ter storili so se potrebni koraki, da bi se Podturnska graščina priklopila mestni občini. Zgradba jednega dela Francovega nabrežja, raznih ka-

nalov, zakup užitninskega davka, nakup Jalenove hiše ob Reseljevi cesti, razširjenje plinoverazsvetljave in dovoljenje za mestno hranilnico, ki se bode izvestno še letos otvorila, vse to so dela, glasno pričujoča, da so mestni odborniki vedno pred očmi imeli svoje dolžnosti in svojo odgovornost.

Razen tega pa je mestni odbor vse potrebno ukrenil, da se bode še letos začela graditi nova peterorazredna ljudska šola, da se bode letos pričela ravno za naše mesto in za našo kronovino velevažna obrtna šola in da se bode še letos začelo delo za vodovod, ki ima preskrbovati naše glavno mesto z izvrstno pitno vodo in tako rešiti jedno najbolj perečih vprašanj.

Vsa ta dela pa so se izvrševala in dovršila, ne da bi se bila doslej davkoplačevalcem nalagala le najmanjša priklada k direktnemu davku. Delalo se je previdno in varčno, a dostojno našemu mestu, koristin čast mesta bilo je prvo in glavno načelo.

Tega načela držati se bode tudi novoizvoljenim odbornikom, katerih z ostalimi mestnimi odborniki čaka še mnogo težavnega in važnega dela, katero bodo pa gotovo uspešno vršili, ker si bodo gospodje volilci brez dvojbe izbrali dobro znane, izkušene zastopnike, za napredek mesta iskreno unete može, ki imajo za mesto mestnega odbornika vse potrebne lastnosti.

Uverjen, da bodo vsi zavedni meščanje vršili svojo narodno dolžnost, priporoča volilni odbor svojim cenjenim somešča-

nom prav toplo v volilnih shodih določene kandidate, želeč, da bi častiti volilci v obilnem številu udeležili se volitve in bi jednoglasno bili izbrani nastopni gospodje:

V II. volilnem razredu,

ki voli v sredo dne 25. aprila:

Josip Benedikt, trgovec.

Peter Grasselli, hišni posestnik in župan.

Ivan Gogola, c. kr. notar.

Janez Rozman, župnik pri svetem Jakobu.

V I. volilnem razredu,

ki voli v petek dne 27. aprila:

Henrik Ničman,

Dr. Josip Staré,

Josip Tomek,

Ivan Velkoverh.

V Ljubljani 21. aprila 1888.

Narodni volilni odbor.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 20. aprila.

Budgetna razprava.

(Peti dan.)

Včerašnjemu poročilu naj še dostavim, da se je grof Lažanski pri točki „državni zbor“ oglasil k besedi in Bareuterju odgovarjal, da pri potrebnosti za najvišji dvor ni menil govoriti o noši, kakor mu je očital imenovani poslanec, ampak je hotel le izraziti željo, naj bi s kraljevega grada na Hradčinu v Pragi včasih vihrala črno-rumena zastava v znamenje, da kralj tam biva.

Današnje sejo pričel je dr. Herbst z govorom proti ministru Dunajevskemu, oziroma proti

LISTEK.

Sviftijada.

(Edenindvajseti spev.)

Gospod vrednik, premišljeval in prevdarjal sem že, kako sentimentalni epilog Vam bodem pisal po Bismarckovi politični smrti. Vendar dovoljena ni bila še sedaj meni ta ugodna prilika za slovansko jermijado — in mladi nemški nevesti ideal jugoslovanskega junaka.

Ubogi železni mešetar nosi v istini težavno nalogo na svojih plečih. Med tem, ko nadzorujejo njegovi srečnejši kolege v nemških državah samo političen blagor svojih državljanov, ima on tudi tajne srčne pikantnosti v svoji oblasti. Torej ni čuda, da hrepeni on, ako se mu ne posreči ženitvanjsko mešetarstvo, po svojem idiličnem Varzinu, kjer hoče premišljevat nevhvaležnost zaljubljenih nemških sre.

Tudi v sosednih državah niso Bismarckovi tovariši brez skrbipolnih preglavic, akoravno se ne ujemajo vedno z njegovimi političnimi nazeri. Ko vidi in sluti železni njihov tovariš v ognju dveh mladih sre nevarnost in pogubo mogočni Nemčiji, ki se sicer boji le Boga, drugega nikogar, kujejo si

sosedne ministerske ekscelence baš v tvarini, ki razgreva bajé preveč nemška in slovenska srca: v duhopolnem žganji — up boljše finančne bodočnosti. V istini je sedanjí vek nepraktičen in preprozajčen za srčne intimnosti; kajti Bismarck in pa g. Dunajevski sta jih prevzela za ceno potrebnega državnega blagra popolno v zakup.

Na podlagi teh resničnih premis prorokuje Sviftijanec tudi slovenskim najnovejšim srčnim željam izraženim v devetnajstem odstavku osnovnih postav in osobito o kranjski gimnaziji nepovoljen prognostikon. Minister Gauč je namreč že tako privajen našemu pretenju s „pestjo v žepu“, kakor mi vladnih obljub — ki nikomur ne koristijo in nikomur ne škodujejo.

Italijanska prislovica:

„Passato lo pericolo,
Gabbato lo santo“.

ko namreč mine nevarnost, prevara se svetnik, kateremu smo kovali pred viharjem strastne obljube, preložena je iz slovenščine na italijanski jezik, a ne nasprotno.

Kako prijetno življenje živé v primeri z nami kranjski praktični Nemei. Očitajo nam, da jih motimo v njihovih srčnih željah in najbolj intimnih nemških zadevah. Kaka krivica!

Niti lasú ne skrivimo mi Slovenci s svojimi na volilskih in poslanskih zborih izraženimi pretnjami; drugega orožja ne poznamo, temveč skrbimo jim celó za potrebno in prijetno zabavo.

Graški Slovenci so sekvestrovali svojo čitalnico v zabavo ljubljanske kazine, in slovenske kuharice plačujejo celó s svojimi v ljubljanski hranilnici vloženimi groši najemnino za nemški „bauernball“. In profesor Linhart toži vendar v svojih dopisih v dunajske liste, da ne zori sad spravljive „Taaffejeve dobe“.

Aristotel trdi, da so le blagi možje otožni. Tudi Slovencem se pripisuje v slabih političnih in v dobrih letinah na polji lirične poezije sentimentalnost.

Poslednja spremnja v istini Slovenca križem sveta. A pravega rodoljuba ne zapelje prirojena sentimentalnost sredi blagra tujih narodov v renegatstvo. Poslednje nam izpričuje rodoljuben rimski romar, ki hvali na razvalinah nekdanjega mogočnega Rima — domače kranjske klobase, katerih mu ne nadomestijo vse lukulične jedi ponosnega Rima.

Pravično sodi rodoljubni rimski romar. A Sviftijanec, večni sitnež, analizoval je slabeje baš pred štirinajstimi dnevi z nekim vrlim rojakom na tujem klobaso naših narodnih razmer. In ta domača klobasa veljala ga je dve butelji vina za boljše njeno prebavljenje.

Sviftijanec.

njegovim izpeljavam pri obravnavi o letnem poročilu kontrolne komisije. Dunajevski mu seveda odgovora ni dolžen ostal; prepir med njima se je vršil o vprašanji, ali je bilo cesarsko pismo, na katero se je Herbst skliceval, pohvala ali graja. Herbst trdi, da je bila pohvala in bo ostal pri tej trditvi, naj mu kdo še tako jasno dokazuje, da to ni mogoče.

Jako obširna razprava se je pričela pri točki „Dispositionsfond“. Fuss in Herbst sta govorila proti vladi in Herbst je v imenu svoje stranke naznanjal, da bo proti tej točki glasovala. Na desnici je govoril dalmatinski poslanec Borčić, ter hudo prijemal vladne liste, ki so nedavno tako zaničljivo pisarili o Strossmayerjevi slavnosti in skoraj za veleizdajice proglašali državne poslance, kateri so bili podpisali znano čestitko. Tudi je izrekel začudenje svoje, da se Madjari zaganjajo v slovanske poslance, ki svoje zvestobe do prestola in države niso oskrunili s puntom, kakor oni, ampak so zmirom trdni kakor skala stali na njuni strani.

Pomenljiv je bil govor dunajskega poslanca dr. Luegerja, ki je našteval grehe vladnega časnikarstva in začudenje izrekel, da se to časnikarstvo nič ne razločuje od liberalnih listov, in da prijema večino državnega zbora, kakor da bi ne podpirala vlade. Levičarji so bili večkrat zagnali silen ropot in zlasti proti koncu je bil vstal strašanski vihar, ki ga je predsednik komaj pomiril. Kakor besni so ropotali levičarji in upili, naj umolkne, desniški poslanci pa so tirjali, naj ga pusté govoriti.

Odgovarjal mu je Weitlof, ki je s svojimi surovostmi nekaterekrat svoje tovariše spravil v tako radost, da so kakor divjaki kričali in ploskali, in so pametnejši poslanci popraševali, kam pridemo, ako pojde tako naprej.

Govor dr. Luegerja Vam pošljem po stenografičnem zapisniku za celotno objavo. Imel je prav, ker vladni listi res preveč prezirajo večino državnega zbora. Tako se jim na primer ni vredno zdelo, da bi bili o včerajšnjem govoru našega poslanca Šukljeja le količkaj omenjali, kakor da bi ne bil govoril za državni proračun.

Z Dunaja, 21. aprila.

Dobro, Gregr!

Včerajšnje poročilo sem moral zaradi pošte skleniti, predno je bilo konec seje, ki je bila ena najburnejših, kar smo jih videli. Najbolj se je s svojo surovostjo odlikoval mladočehski poslanec dr. Gregr, ki je bil od levičarskih dobro-klicev tako omamljen, da ni več vedel, kaj dela. Sicer bi bil gotovo saj nekoliko krotil svoje strasti.

Za dr. Luegerjem je namreč govoril dr. Weitlof, ki je grdo napadal predgovornika in mu očital, da je bil odlikovan, in da se poganja za versko šolo, češ, da bodo videli, bo li imel pogum glasovati za Liechtensteinov predlog ali ne. Dr. Lueger je na to natančno rekel: „Za versko šolo gotovo!“ Zdaj je bil ogenj v strehi. Dr. Gregr, ki je tam blizu stal, zavilhti svoje pesti proti Luegerju ter kriči: „To je sramota za Vas!“ Levičarji zagledavši ta prizor, začeli so z rokami ploskati in kričati kar so mogli: Dobro, Gregr! Dobro, Gregr! Zdaj so dr. Gregru zavreli možgani, levičarska pohvala mu je vzela ves razum, postal je slep in gluhi; družega ni videl kakor Luegerja in družega ni slišal, kakor „bravo Gregr“, ki mu je tako prijetno odmevalo v ušesih, da je vnovič zarohnel nad Luegerjem, ki je mirno sedel na svojem mestu in milovaje gledal na razsajalce: „To je sramota za demokracijo!“ (Novo ploskanje in ponovljeni klici: „bravo Gregr!“) „Sramota je, da tak poslanec dobiva glasove dunajskih Čehov!“ Tem besedam je sledilo strašansko kričanje, ropotanje, ploskanje in kriki: „Dobro, Gregr!“ Predsednik je imel mnogo opraviti, predno se je vrisil poleg in je mogel Weitlof nadaljevati govor, v katerem je očital Luegerju laž, obrekovanje, natolcevanje itd., in med katerim se je pri vsakem surovem izrazu ponavljalo ostudno odobravanje na levičarje.

Sledilo je še več dejanskih popravkov, ki pa so bili vse kaj družega. Luzzatto je odgovarjal Luegerju, da so primorski Italijani enako dobri avstrijski rodoljubi, kakor Slovenci, da torej ne gre Slovencev imenovati glavni steber avstrijske države, ker so Italijani na Primorskem v večini. Suess je rohnel proti slovanskim posalcem sploh, češ, da imajo na Dunaji prijatelje, kakoršne zaslužijo, dr. Lueger pa je zavračal Luzzatta, da ne dvomi nad rodoljubjem italijanskih prebivalcev, da je pa v Trstu

mного italijanisimov, ki ne marajo za Avstrijo in se ozirajo v Italijo, kar bode potrdil tudi Luzzatto, ker so bili v tamošnjem mestnem zboru slišati govori, ki jih tudi Luzzatto ne more odobravati. Tudi med tem drugim govorom Luegerjevem ponavljal se je na levi prejšnji vris: Hackelberg je vpil: „V tej hiši nimate nobenega tovariša!“ Kindermann je kričal: „Govori kakor v krčmi!“ Ghon pa je vihtil svoje pesti proti njemu, kakor da bi hotel precej na-nj planiti. To so bili grdi, poslaniške zbornice nevredni prizori!

Edini dejanski popravek je prihajal od Viteziča, ki je Luzzattu nasproti omenjal, da so na Primorskem Slovani v večini, ne pa Italijani, ker je prvih tam 320.856, drugih pa 276.605, torej 44.251 Italijanov manj kakor Slovanov. Te številke so hudo spekle tržaškega poslanca Burgstallerja, ki je pa v svoji italijanski unemi izustil veliko bedarijo, rekši: Italijani na Primorskem nimajo sicer po številu večine, pač pa „virtuelno“ večino. Splošen smeh je bil na desnici vsled teh zmešanih besed; Burgstaller je pozneje menda sam spoznal, da je bedasto govoril, ter je v stenografičnem zapisniku omenjene besede izpuštil in namesto njih zapisal, da imajo Italijani kvalitativno večino, ker k njim pripada primorsko razumništvo. Ako je med tem razumništvom veliko Burgstallerjev, lahko si mislimo, kakošno je in koliko velja.

Nov vris je navstal po glasovanju. Levičarji so namreč zahtevali od predsednika, naj naznani število glasov. V ta namen so zapisnikarji prešteli posamezne oddelke. Vsakdo je na prvi pogled videl, da je večina za dispozicijski zaklad, tudi levičarji nad tem niso dvomili, ko pa je predsednik soštel posamezne številke, naznanil je zbornici, da je ta točka zavržena s 128 glasovi proti 116. Levičarji so iz pričetka začudeno zazijali, potem pa je dal stari Herbst znamenje k ploskanju in dobro-klicem. Na desnici pa so takoj ugovarjali, da je to nemogoče, da se je pri štetju vrnila pomota, ki naj se popravi. Dr. Widdersperg je predlagal, naj se glasuje ustno, ali predsednik tega ni privolil, češ, da se ne sme dvakrat glasovati.

Naši poslanci so takoj zapazili, kje tiči pomota; ravno Hohenwartov oddelek je čakal, kdaj ga bode kdo preštel, ali levičarski zapisnikar baron Dummreicher je šel le ob eni strani, na Hohenwartovo stran pa ga ni bilo. Poslanca Klun in Poklukar sta šla torej predsednika vprašati, koliko poslancev IV. oddelka je po Dummreicherjevem zapisniku glasovalo? Oglašeni je bilo samo 21 poslanec Klun je precej še enkrat štel in našel, da je 21 poslancev stalo v levem oddelku; in da je Dummreicher res izpuštil vseh 19 poslancev desnega oddelka. Rad bi bil to predsedništvu takoj naznanil, ali dr. Smolka, ki je pri tej priliki zopet pokazal, da svoji nalogi zaradi starosti ni več kos, je nemudoma sklenil sejo.

Naši poslanci so za današnjo sejo sestavili izjavo, v kateri vseh 40 poslancev 4. oddelka z lastnoročnim podpisom potrjuje, da so včeraj glasovali, in da se je moral Dummreicher zmotiti, ker jih je bil oglašil samo 21. To izjavo je danes dr. Poklukar izročil predsedniku in ga ob enem vprašal, kaj misli storiti, da se včerajšnja zmota popravi in da se v prihodnje kaj takega več ne zgodi. Bili so tudi na češki strani izpuščeni trije glasovi, bilo je namreč za dispozicijski zaklad 138 glasov, proti njemu pa 128; točka torej ni bila zavržena, ampak sprejeta. Predsednik je rekel, da se reč ne dá več popraviti, ker bi bil nevaren predsodek, ako bi dopuščal drugo glasovanje. Zapisnikarjem pa bode naročil, naj v prihodnje vestno štejejo glasove.

Dobro je Poklukar omenjal, da je še hujši predsodek, ako pri tem ostane; ker utegne se zgoditi, da bodo zapisnikarji pri kaki silno važni reči predsedništvu podali napačne številke, in predsednik bo na podlagi teh napačnih številk naznanil vse kaj družega, kakor je bilo v resnici sklenjeno, ne da bi se dala očitna pomota popraviti. Pri tem je ostalo. Dummreicher se je proti koncu še izgovarjal, da je gotovo prav štel, in da bi bil on sam reč popravil, ko bi bil videl, da se je zmotil. Tega mu tudi nihče ni očital; on je prav štel, ali štel je samo levo vrsto IV. oddelka, kjer je stalo res 21 poslancev, desno pa je izpuštil. Kakor pravijo vladni listi, bo gospodska zbornica odklonjeni znesek zopet postavila v državni proračun, ki pride potem nazaj v poslaniško zbornico, da pritrdi tej premembi. Političnih nasledkov torej omenjeno glasovanje ne bode imelo.

Današnja seja bila je tudi viharna, in sicer ne samo zaradi ravnokar omenjenih popravkov, ampak zaradi nekaterih besed ministerskega predsednika. Govoreč o političnem stanju je namreč rekel, da je večina pripomogla, da je Avstrija mogočna in spoštovana pri zunanjih državah. V naše notranje zadeve pa se vnanje države nimajo vtičati, naj so že preko Litve ali pa še bolj daleč. Sturm in Russ sta zaradi tega prijemala ministra, češ, da ogerske dežele prištevajo k zunanjim državam. Grof Taaffe je jako razdražen odgovarjal, da tega namena ni imel, da je hotel reči Ogerska in zunanje države. Levičarji so kričali, da to ni res, da stenografični zapisnik, ki si ga je Russ izprosil od stenografov, priča zoper njega itd. Vse to je bilo prav hudo-voljno iz trte zvito in ministerskemu predsedniku ni bilo prav nič treba se izgovarjati. Gledé notranjih zadev stoji Ogerska za nas prav v tisti vrsti, kakor zunanje države, in ministrov izrek je bil skozi in skozi primeren.

Prihodnja seja bo v ponedeljek in na vrsto pride notranje ministerstvo.

Ogovor, ki ga je imel v XXIII. rednem velikem zboru „Matice Slovenske“

dné 18. aprila 1888 predsednik gosp. Josip Marn.

Slavni zbor!

Poglavitni namen „Matice Slovenske“ po I. § v pravilih je, da slovenskemu narodu s primernimi knjigami pomagamo do prave omike. — Prava omika pa — katera je?

Z narodom slovenskim vsim smo i mi na stališču krščansko-katoliškem. Vsakteri izmed nas ima krščansko-katoliški značaj. Ta značaj je character indelebilis. Ta značaj se izbrisati ne dá, se tudi v slovstvu žaliti in zanikavati ne smé.

Lepo jenja biti lepo, kedar nasprotuje temu, kar je pravo in dobro. Knjiga jenja biti lepa, ako nasprotuje pravici in resnici. — Resnici steber je pa katoliška cerkev. In katoliška cerkev ni tako nemila, kakor si jo nekateri mislijo. Ko bi jo bolje poznali, bi jo tudi bolj čislali ter rajši ž njo občevali.

Na krščansko-katoliškem stališču nam je torej skrbeti, da je v slovstvu ne zavozimo v novo poganstvo, katero bi hujše bilo mimo starega. — „Sego radi prědavyj mę tebě bolij grěh ū imatŭ“ (Jo. 19, 11.) — to veljalo bi o takem slovstvu novopoganskem.

Treba je, da smo si jedini v načelih, v bistvenih rečeh. V tem smislu smem reči: Kar se drugim še le priporoča, česar drugod še le iščejo, v „Matice Slovenske“ že imamo. V miru, v lepi slogi delujemo vzajemno s zedinjenimi močmi. Kakor sem se pohvalil v lanskem zboru, tako in še bolj se smem letos, da so me v notranjem vladanju radi in čvrsto podpirali vsi gospodje odborniki.

Kar se tiče vnanjega vladanja, oménim naj samo to-le: Strmel sem, kako so se besede, katere sem v lanskem občnem zboru po Vodniku bil izpregovoril: „Človek naj se sódi, kakor je, ne pa, kakor bi moral biti“ — mogle tolmačiti gledé na prihodnost, češ, „Matica“ je po načelniku svojem sovražna vsemu napredku, vsem višjim vzorom itd. („Slovan“ 1887)! Vsaj sem v istem zboru rekel: Nikakor ne mislimo, da je v „Matici“ vse že popolnoma; da stvarne kritike celó želimo, kajti taka dobro knjigo le pospešuje; vsaj sem po Cafovih besedah naposled „Matici“ želel dober tek, t. j. napredek!

Morebiti so ti in enaki nazori, ki so v novejši dōbi prevladali mej Slovenci, ne sicer po meni, ampak po družih modrih možeh, ravno pripomogli, da ni med nami tiste nesrečne borbe, katera se nam v prežalostnih razmerah kaže sedaj še vedno med Staro- in Mladočehi, med vlado in skoro vsim narodom na Hrvaškem itd.

Rek Gospodov: „Dovŭlčjetŭ učeníku, da bŭdetŭ jako učitelŭ“ (Mat. 10, 25.) — veljá popolnoma le o našem božjem vzorniku. Jaz vsaj ga nisem obračal sam ná-se; vsegdar sem rad priporočal svojim učencem: Naprej, naprej zastava Slave! — V svarilo so mi že leta in leta besede,

(Dalje v prilogi.)

katere po sv. Avguštinu v nauk daje vzlasti mladim pisateljem slovenskim naš Slovesnik: „Quando tibi placuisti, remansisti; et si dixeris: sufficit, peristi“ („Drobt.“ 1862).

Vodnik je l. 1811., kedar se je nekoliko boljše doba pokazala bila slovenščini, ves vesel pravil, kako bo pismenji nauk našo slovenščino zbrusil, zlikal, obogatil; — „jez bom, zna biti, nove domače perdelke lepih vumétnost doživel“ (Pismenost l. 1811.). — A — osoda mu ni bila mila! — Vodnik jih ni doživel; jaz sem jih pa! Veseli me, kedar vidim pred seboj lepe, lepe napredke v slovenski književnosti. Veseli me, kedar vidim, da poleg družih korenjakov, se vé, skoro v vseh strokah in v vseh stanovih blagovito delujejo mnogi nekdanji učenci moji. V duhu se radujem, hvalim Boga ter prosim blagoslova njihovega trudu, in le iskreno želim, da bi dobri naš narod, kar se mu dobrega in lepega ponuja v knjigah in časnikih ali drugih glasilih, marljivo povžival in verno obračal sebi na korist, domovini v slavo.

Tako tudi menda se ne motim, ako rečem, da je v preteklem letu „Matica“ naša kolikor že napredovala. Poleg „Letopisa“, čegar znanstveno vrednost priznavajo učenjaki sploh, mikati je morala že lajika knjiga: „Vvod v modroslovje“. Kaj in kako nam bo to spisal duhovnik? Verjemite, ravno duhovnik, kateri ima pred seboj oba svetá in oba dokaj pozná, je v stanu povedati vso resnico. — Knjiga, katero nam je izročila „Matica“, je podlaga, je le še osnova, iz katere se imajo izsnovati in razpisati šestere knjige, ako Bog dá srečo in zdravje gosp. pisatelju. In ako gospod „doctor philosophiae et theologiae“ srečno dovrši to nameravano delo, čestitati se bo smelo njemu pisatelju, čestitati „Matici“, a čestitati tudi narodu slovenskemu o taki učenostni pridobitvi, kakoršne nima vsak narod.

„Matica“ naša je sedaj zvršila svoje 24. leto. Dan 4. febr. 1864, kedar so na najvišjem mestu potrjena jej bila pravila, šteje se rojstni dan „Matice Slovenske“; prihodnje leto bode torej obhajala svojo petindvajsetletnico, svoj srebrni jubilej. Pač je želeli, da bi — kakor za Mohorjevo družbo med vsem narodom slovenskim — tako vsaj primeroma mej njegovim slovenskim razumnostvom za „Matico“ raslo zanimanje, da bi s tem večim vspehom poslaviti mogla svoj jubilej itd.

„Matica Slovenska“

Tajnikovo letno poročilo o delovanju odborovom v dóbi od 1. aprila 1887. do 31. marca 1888. l.

(Dalje.)

Tudi za letos so doslej določene tri knjige, namreč: 1. Letopis za l. 1888. Urednik dr. L. Požar. Vsebina in sestava podobni lanskí, oblika ista. Večina spisov je že gotova, nekaj jih utegne priti kmalu, gotovo pa o pravem času; nekaj jih je „Matica“ pisateljem vrnila. Knjigo, ki bo obsežala okrog 20 tiskovnih pól, ima tiskati zopet „Narodna Tiskarna“, korekture preskrbé pisatelji in vrednik. 2. J. Apih: Slovinci in l. 1848. Kulturno-zgodovinska stvarna razprava v obsegu do 18 tiskovnih pól. Te dni gre k Blazniku v tisk. 3. Erjavčevi pripovedni spisi. I. del. Uredil Fr. Levec. Knjiga ima obsežati kot III. zvezek „Zabavne knjižice“ 15 tiskovnih pól. Zaradi premnoge gradiva izide II. del nasproti prvotnemu načrtu še-le prihodnje leto. Tiskala jo bo „Katoliška Tiskarna“. Pravico do izdaje si je pridobila „Matica“ od varuha pokojnikovih dedičev. — Omenjene tri knjige preračunjene so tedaj zopet na več, kakor 50 pól. Tiskovni red isti, oblika ista, sestava podobna lanskí.

Slavnemu zboru je znano, da ima „Matica“ v svoji oskrbi več tujih fondov, mej njimi od 1885. l. sem tudi „Jurčič-Tomšičeva ustanova za literarne namene.“ Svota pod tem imenom je narastla lani do konca leta na 2500 gld. V soglasji z namení ustanove razpisal je odbor lani častni nagradi dvema izvirnim povestima; jedni 200 gld., drugi 100 gld., kateri se imata pisateljema izplačati iz obrestij omenjene ustanove. Jedna od teh dveh povestij utegne morebiti še letos iziti kot četrta knjiga v Miličevij tiskarni.

Veliko in prav resnega dela je imel v zadnji dóbi gospodarski odsek ter zvršil za društvo važna

vprašanja ugodno. „Matica“ je prodala lani junija meseca svojo hišo na Bregu, in sicer pod istimi pogoji, o katerih se je odbor že poprej zjedini in pooblastil svojega blagajnika, oziroma hišnega administratorja. Pogodba je bila notarijčno sklenena, novi lastnik zemljiški uknjižen, jeden del kupne svote izplačan takoj, drugi pa uknjižen kot dolg proti 5% poluletnim obrestim. Večino prejete svote porabil je odbor za nakup obligacij; ostalino pa in tedanji blagajniški prebitek v skupnem znesku 2000 gld. je vložil na posebno knjižico v hranilnico. Ob jednom je bil upnici na hiši na Kongresnem trgu uknjiženi dolg v omenjenem znesku na pol leta odpovedan in pred kratkim izplačan. Mej letom se je pri hišnih strankah zvršilo več bistvenih sprememb: povodom izseljevanja bilo je društvu treba v hiši veliko temeljitejših poprav zvršiti. Tekoči računi mej „Matico“ in njenimi strankami so bili povsod končno tako dognani, da je bilo društvu in strankam z njimi ustrezno. Po prijaznem prizadevanju odbornika g. Robiča se je društvu posrečilo, da ga je finančni urad oprostil gledé hiše na Bregu nadaljnega vplačevanja pristojbinskega ekvivalenta do konca leta 1890, ker faktično ni več hišni lastnik; s tem je društvu prihranjenih nad 100 gld. Stanje društvenega premoženja imenovati se mora, kakor so pokazali računi, ugodno. Tekom lanskega leta se je društveno premoženje faktično pomnožilo za več kot 2000 gld., tako da znaša sedaj nad 52.000 gld. Dolg glavnici, ki je znašal koncem 1884. l. še nad 10.000 gld., se dosledno vsako leto manjša in znaša z 31. decembrom 1887. l. le še nad 7700 gld. — Po predloženem računu utegne Matica imeti v prihodnjem letu tudi nekoliko prebitka. Tuje premoženje v društvenega odbora oskrbi se je lani, kakor vidite, zmanjšalo. Odbor je namreč največji fond, to je Val. Vodnikov, prepustil odseku za zgradbo Vodnikovega spomenika na njegovo lastno prošnjo in proti blagajnikovemu potrdilu, ker se sklada to popolnoma z namení, pod katerimi je bil ta denar nabiran. Prej ali slej utegne biti tudi jeden ali drug ostalih fondov izročen svojemu namenu. Dalje je sklenil odbor delati na to, da se vsi ti fondi, naloženi tedaj pri raznih zavodih in v raznih krajih, presele v Ljubljano. Začeti se ima s branilnico mariborsko. 4. maja pregledali so računski presojevalci društvene račune in denarne knjige za l. 1886 in našli vse v popolnem redu. Istotako je bila društvena blagajnica v zmislu pravil po predsednikovem naročilu v navzočnosti gg. blagajnika, ključarjev in pregledovalca društvenih računov v zadnji dóbi ponavljaje skontirana; gospodje so dobili vse v popolnem redu. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. aprila.

Notranje dežele.

Sinoči je odpotoval cesar v Inomost, kjer se je danes sešel z angleško kraljico. Danes zvečer se bo zopet povrnil na Dunaj.

„Nar. Listy“ so poročali, da se bo tekoči teden že obravnavala zadeva o *verski šoli* v državnem zboru. Temu nasproti se je izjavil na neko vprašanje predsednik Smolka, da nikakor ne namerava pretrgati budgetno debato.

Nadsodišče je *Schönererjev* in tovariša ugovora zoper obtožnico državnega pravdnika zavrglo ter je deželno sodišče dunajsko razpisalo obravnavo, ki se bo vršila dné 4. in 5. maja.

Skupna ministerska posvetovanja, ki bodo izdelala gradivo za delegaciji, sklicana so v dan 30. aprila.

Zanimiva *tiskovna pravda* vršila se je minole dni v Inomostu pred mestno-deleg. okrajnim sodiščem. Vrednik listu „Tiroler Stimmen“ ni hotel sprejeti nekega popravka, ki mu je došel pod izmišljenim imenom „Arnold v. d. Passer“. Zaradi tega je bil obsojen na 10 gld. globe, oziroma na dva dni zapora. Vrednik se je takoj pritožil. Radovedni smo, ali bo apelno sodišče tudi tega nazora, da ima izmišljeno ime ravno iste pravice do postavnih dobrot, kakor oseba, ki se z listinami izkaže o svojem rojstvu, imenu stanu, veri itd.

Vsled prošnje tržaškega namestništva iščejo oblastni *190 italijanskih tržaških novincev*, ki so ubežali pred vojaškim naborem. Krasen sad iredentovstva!

Hrvatski uradni list sklicuje sabor v dan 24. maja.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je dné 19. t. m. sprejel belgijske romarje. — „Osservatore Romano“ pravi

obračaje se na poljsko adresu knezu Sapiehi: Obrekoval bi papeža, kdor bi trdil, da bo vse svoje idejalne namene žrtvoval politični primernosti in zopetni pridobitvi posvetne oblasti. Sv. Oče je obravnaval o cerkvenih zadevah tudi s takimi državami, ki so Italiji prijazne. Poganjanjem med med Rusijo in Vatikanom so edini povod le cerkvene koristi, in Poljaki se bodo preverili, da konkordat, ako se bo sklenil, nikakor ne bo na kvar njihovim koristim. Papež je v mnogih ozirih popravil nagovor, ki ga je imel knez Sapieha pri predvčeršnjem sprejemu Poljakov. Odgovor sv. Očeta je obsežal poglavito to, naj mu zaupajo Poljaki. — Papež je včeraj sprejel v svečani avdienci švedskega kralja.

Srbska vlada je obljubila skupščini, da bo kmalu razdrla pogodbo z družbo tabačne samoprodaje ter si s tem stekla zahvalo vseh narodnih zastopnikov. Srbska država bo v bodoče prevzela samoprodajo duhana v lastno upravo. — Razdor med radikalno večino se je začel prikriti javnosti, toda skoraj gotovo se bo zopet pokazal že v kratkem časi. — Nekaj poslancev je interpelovalo vlado, naj bi Srbija z drugimi balkanskimi državami sklenila zvezo z Avstrijo zoper Rusijo. Vlada na to ni odgovorila ter se tudi dotični predlog ni izročil odseku zaradi nekega formalnega nedostatka. Belgrajski rusofilni krogi uporabljajo to okoliščino kot orožje zoper vlado, češ, odgovorila ni na interpelacijo zaradi tega, ker bi morala inače razodeti, da je že zdavnej sklenila tako zvezo z Avstrijo.

Tudi *bolgarski* vladi prijazni listi priznavajo, da so tla te nesrečne države izpodkopana in da je v kratkem pričakovati prevrata. To tudi potrjujejo poročila, da skušajo dan za dnevom trope izseljencev planiti v Bolgarijo. Dobro poučeni časopisi pišejo razven tega o novem odločnejšem postopanju Rusije, ki bo imelo tem večje vspehe, ker mu je Bismarckova podpora gotova. V zvezi s tem poroča „Hlas Naroda“, da bo v kratkem odpotoval v Petrograd kot prvi veleposlaniški svetnik baron Aehrenthal; ker ima do tega diplomata grof Kálnoky, kakor je splošno znano, veliko zaupanje, pripisuje se tem večja važnost temu imenovanju.

Petrogradski krogi upajo, da bo proga Merv-Samakand *ruske* transkaspiske železnice otvorjena sredi meseca maja. — Dne 14. t. m. umrl je v Petrogradu po dolgotrajni bolezni znani ruski preiskovalec Nove Gvineje. Miklukha-Maklay.

Poročila o bolezni *nemškega* cesarja so jako žalostna. „Wr. Ab.“ piše dné 19. t. m.: Cesar se je dné 18. t. m. trikrat pokazal pri oknu. Ob 8. uri je bilo posvetovanje zdravnikov, ki so vsi enoglasno pritrdili, da so pljuča cesarjeva načeta in da se je dihalnik začel guojiti pod cevko. Mrzlca, koje si zdravniki začetkoma niso mogli tolmačiti, navstala je vsled tega, ker se zbira gnoj v spodnjem delu dihalnika ali pa v pljučih samih. Zvečer ob 9. uri se je vlegel vladar k počitku. Mrzlca je postajala vedno hujša in dihanje je postalo takó težavno, da se je moral cesar vvesti. Ni mogoče več dvojiti, da se bodo majhne pikre pljučnega gnoja pomešale v kri, da bo tedaj dobil cesar takó zvano pijemijo, proti koji ni več sredstva. — „Deutsche Ztg.“ poroča se iz Berolina: Neki veleposlanik hotel je poizvedeti pri ruskem ministru zunanjih zadev, Giersu, kako bo postopala Rusija nasproti poročitvi Battenberžanovi s princesinjo Viktorijo. Giers pa je na to bajé odločno, da celó odurno odgovoril, da si mora strogo prepovedati razpravljanje te kočljive zadeve.

Boulangerju ne bo delalo predrugačenje *francoske* ustave v zbornici posebnih pregledav, ako-ravno je stranka njegova jako majhna. Komaj dvanaestorica poslancev je pod njegovim vodstvom, a moč boulangistov je v strogi, brezpogojni disciplini in v okoliščini, da je 180 bonapartovcev in rojalistov pripravljenih podpirati vsak predlog, koji se bo stavil s strani plebiscistov. Tej brezozirni, vladi protivni stranki stoji nasproti zbornična večina 400 članov. Toda ti poslanci se ločijo v tri stranke, ki se vzlic preteči skupni nevarnosti in nujnemu prigovarjanju svojih vodij ne morejo združiti. Boulangerjeva previdnost in ostro spoznavanje, kje je jedro narodove mrznje zoper sedanjo vlado, pomagala sta mu do sijajne zmage v Nord-departementu. Do sedaj je skoraj ni bilo v zadnjih letih volitve, pri koji ne bi bili kandidatje napadali vsega, kar je v zvezi z vero. Prebivalstvo v navedenem departementu pa je verno ljudstvo, kar je pokazalo tudi leta 1885, ko je vzlic vladnemu pritisku oddalo konservativnim kandidatom 164.000 glasov. Boulanger in prijatelji njegovi zaradi tega tudi niso pri svoji agitaciji niti besedice črhili zoper cerkev in vero, akoravno so radikalei najskrajnejše vrste. Sijajna zmaga Boulangerjeva je pokazala, da se je preživela dosedanja republikanska politika, koji poglavitna podlaga je bilo zatiranje vere. — Pri zbornični seji dné 19. t. m. se je izjavil Floquet, da je od nekdaj že prijatelj in zagovornik presoji ustave, toda zbornica naj potrpi v tem oziru toliko časa, da predrugačenje ustave ne bo več past, koje so nastavili monarhisti, ali pa plašč, za kojim se skriva diktatura. Po teh besedah navstal je velik hrup med poslanci: desničarji so razburjeno oporekali, levičarji pa ploskali z rokami ter glasno pritrjevali govorniku.

V seji *angleške* spodnje zbornice dné 19. t. m. je izrazil prvi lord državnega zaklada, mr. Smith, globoko obžalovanje zaradi bolezni nemškega cesarja, ki ne navdaja samó Nemcev, marveč tudi vse zaveznike in prijatelje Nemčije z veliko skrbjo.

— Državni podtajnik, sir James Fergusson, je odgovoril na neko vprašanje: Uprava Kongo-ozemlja v Bruselji je preklicala vest kot popolnoma neutemeljeno, da so njeni uradniki zapalili več vasi domačinov med Matadijem in Stanley-Poolom, postrelili moške in grdo ravnali z ženskami ali jih celo pomorili. V redkih slučajih, v kojih je bilo nujno treba kaznovati zaradi sovražnega postopanja zoper karavane, storili so to jako zmerno ter se ogibali kolikor mogoče prelivanja krvi. — Včeraj je sprejela zbornica v drugem čitanju postavbo o krajevni vladi.

Kakor hitro se je povrnil ruski veleposlanik Nelidov iz Aten v Carigrad, obiskal je takoj *turškega* velikega vezirja, ministra zunanjih zadev in državnega podtajnika v ministerstvu zunanjih zadev, s kojimi je imel dolgotrajno posvetovanje. Pravijo, da je bil predmet temu razgovoru jako velike politične važnosti.

Rumunski nemiri se vsled strogih vladnih naredb zadnja dva dneva niso pomnožili. Jako veliko pozornost in razburjenost je vzbudil članek poprej Bratianovega narodno-liberalnega lista „Telegrafula“; obrača se zoper ruskega poslanika Hitrova, kojemu naravnost očita, da je v tesni zvezi z vstajo. Vladi nujno priporoča, naj se nemudoma obrne do ruske vlade s prošnjo, da odpokliče svojega zastopnika ter ga nadomesti z drugim poslanikom. Le takó se bo posrečilo ministerstvu vstajo zatreti.

Švica strogo postopa zoper nemške socialiste, mej kojimi je mnogo najetih „agents provocateurs“ pruske vlade, kakor je to pokazala izkušnja. Nedavno jih je zopet nekaj prognala. Zvezni svet je sklenil največjo odločnost zoper inozemce, kojih delovanje bi moglo očrniti Švico ter rušiti dobre razmere s sosednjimi državami. S pribežališčno pravico nima ta slučaj ničesa opraviti. Ti tujei niso ljudje, ki so iz političnih vzrokov preganjani, marveč naseljenci. Pravica naseljevanja pa zahteva ob enem, da živé dotičniki po švicarskih postavah.

Izvirni dopisi.

Iz Neapolja, 18. aprila. Romarji so včeraj zapustili Rim. Danes nas je bilo do 200 v Pompeji. Da smo že bolj v južnih krajih, pozna se že na polji. Rž je že v klasji. Vezuv danes ves v megli. Le malo se vidi iz njegovega žrela vzdigajoč se dim. Pompej je pač vredno pogledati. Mesto je večinoma izkopano. Nekatera trupa so kaj dobro ohranjena, tlak, posode, mozaik prav lep. Glavne ceste so v istem stanu, kakor jih je lava poplavela. Na njih se še pozna, kako so vozili. Laški vozniki niso nič napredovali v 1800 letih. Na izvoženem kamnitnem tlaku se pozna, da so že takrat take skromne vozove na dveh visokih kolesih imeli, kakor sedaj.

Neapolj je največje mesto na Laškem, pa mi ni kaj posebno všeč. So sicer nekatere ulice dokaj lepe, a druge so ozke in umazane. Pred hišo šivelja prinese svoj stroj ter kramlja šivaje s tovaršicami, tam je zopet razpostavil čevljar svoje orodje, ter na ulici svojih pomagačev krpa; tretji zopet sede pred hišo in kartajo itd. Beračev menda ni nikjer toliko, kakor tu. Prodajalci, brodarji, vozniki so neznanski nadležni. Židu, pravijo, pokaži vrata, pa se ti skozi okno povrne; a tukaj desetkrat reči, da ne boš kupil, da greš peš, vedno te nadleguje. In zvedavi so ljudje, kar spremljajo človeka ter ga gledajo od nog do glave.

Iz Florence, 20. aprila. Sinoči smo došli v najlepše mesto Italije, v Florenco. Danes sicer ves dan dežuje, pa se vse eno vidi, da ne nosi nekdanja prestolnica laškega kralja zastoj imena „florens“, cvetoča, ali kakor jo imenujejo „bella fiorenca“, lepa cvetlica. Stolna cerkev po zunanji opravi prekosi vse druge; z visokega zvonika, ki ima 414 stopnjic do vrha, je krasen razgled čez vse mesto. Florenca ima že bolj modérno zunanje lice; veliko lepša je od Rima ali Neapolja. Obiskali smo razne galerije. Tu bi moral človek le strmeti, kajti najlepše slike na svetu so v „palazzo Pitti“. V „galleria degli Uffizi“ videli smo mizo, ki je veljala samo štiri milijone, kakor nam je zatrjeval naš ciceron. Če je tudi malo previsoko cenil, kakor je teh ljudi splošna navada, vendar delo je stalo več, kakor je vredna kaka vas na Slovenskem. Le škoda, da nam preveč dež nagaja, neprenehoma lije, da se človek ne upa na prosto. Zato se že zvečer odpeljemo v Benetke in potem kmalu domov. Skušamo, kaj se pravi: Povsod dobro, doma najbolje. Sinoči bi kmalu ne bili dobili stanovanja. Voznik nam je zatrjeval, da je v hôtelu veliko praznih sob, a ko se pripeljemo pred hišo, povedó nam, da le pet jih more gostilničar sprejeti, in nas je pa dvanajst. Peljemo se v drugi hôtél, a tam vse polno, še le tretji nas sprejme. Kako neljubo nam je to bilo, vé

le tisti, ki se je neprenehoma vozil dve noči in jeden dan, kakor mi iz Neapolja skozi Rim naravnost v Florenco.

Benetke, 20. aprila. Danes smo ogledali zadnje mesto v laški deželi, ki je stalo na našem programu. Videli smo res prelepe reči; glava je že preveč polna raznih vtisov. Naveličali smo se tudi že tritedenskega potovanja. S težko glavo, pa s precej izpraznjenim žepom pridemo domov. Strižejo nas Lahi, kar se dá. Le par dogodkov navedem. Včeraj bil je postni dan. Nekateri velé prinesiti si jajc. Pa kaj mislite, koliko je eno veljalo? Nič več kakor eno liro, to je 50 kr. našega denarja. Danes pri obedu nam ponudi smodke, avstrijske kube. Vsi veseli sežemo po njih, kajti smodke na Laškem so zeló slabe in zeló drage. Pa koliko je veljala ena kuba? 30 centimov, tedaj 15 naših krajcarjev. Na Slovenskem tobakarjem ponudi kar celo škatljo, naj si zberó za 4 ali 5 kr. smodko. Tu nam je pa kar razmetal, kolikor je kateri zahteval. — Da smo Benetke bolje ogledali, najeli smo si vodnika za celi dan. Hodili smo okoli od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne, poludrugo uro je bilo vmes počitka. Naš ciceron je bil res dober, posebno popoldne je bil precej navdušen. Zakaj bi si tudi ne bil privoščil današnji dan en kozarec več, saj je zaslužil 12 lir, 6 gold. naše veljave. Hodil je kakor kak vojskovodja med trumo dvanajsterih Slovencev. Pokazal nam je na dveh krajih svetilnici, ki od oktobra 1866 noč in dan gorite, v slavni spomin, da so se Benetke priklopile k laški državi. Norčevaje se je eden spomnil, oktobra 1890 bodo zopet avstrijske! „Ne verjamem, pa za Avstrijo bi ne bil dobiček. Mi smo bili prej vsi navdušeni za vladó, a shajamo veliko težje.“ Mož je klaverno pobesil glavo, ko je moral z britko resnico na dan.

Iz blejske okolice, 17. aprila. Knez Liechtenstein, sedaj pa le obupaj! Tvojemu predlogu je iz radovljiškega okraja zapel mrtvaški zvon. Niti tak, kakor je, niti predelan, kakor bi ga vsi katoliški Slovenci radi, ne bode vsprejet, kajti tudi narodni učitelji okraja radovljiškega poslali so svoj „anathema“ v zbornico poslancev. In na to poslednjo se bode slednja pač ozirati morala.

To izvedel je dopisnik od prijatelja, kateri je peticijo slučajno v roke dobil ter jo pazljivo prečital. — In da bi se na tako prošnjo naši poslanci ne ozirali, je pač nemogoče. Sleherni izmed njih si bode mislil: „Ako so že sedaj naši ljudski pedagogi toliko izobraženi, da nam niti pravilno pisane prošnje doposlata ne morejo, kaj bode še le potem, ako zadobi nazadnjaški Liechtensteinov predlog postavno moč — pereat torej!“

Res britka ironija, da gré slovenski učitelj tako hitro na limanice notoričnim sovražnikom naroda svojega, kakor so Linhart in Sima z drugovi. In razmere na ljubljanski pripravnici morajo pač žalostne biti, da nam vzgoja take može.

Toda na čast učiteljskemu stanu, kateri sem vedno spoštoval, naj povem, da imamo tudi v našem okraji še precej značajnih mož, učiteljev, kateri sedaj, ko se bije boj za versko šolo, svoje barve premenili niso, kateri so se z narodom vred odločili za versko šolo, ali pa so svoje pomislke zoper „lex Liechtenstein“ vsaj odkrito razodeli. — Tudi te slednje moramo spoštovati, kakor vsacega odkritosrčnega moža, kateri ti v obraz pové, kake barve je. Da nihče izmed teh, naj si bode že po svojem mnenji „za“ ali „proti“ verski šoli, te peticije ni podpisal, vem gotovo, kajti sleherni izmed njih ima toliko narodnega ponosa, da ljudem, kakor Linhart in Sima, svojega imena prodal ne bo.

Kako se je peticija podpisavala in kakošni „značaji“ so jo podpisali, naj se blagi čitatelj iz nastopnih vrstic prepriča.

Pod napisom: „An die löbl. Schulleitung in N. portofreie Dienstsache“ romala je od šole do šole, ogibajoč se, ako le mogoče, krajev, kjer je gospóda menila, da ni upati podpisa. Vsa zadeva bila bi torej kolikor se dá skrita ostala, in po časopisih bili bi le toliko izvedeli, da vsi učitelji radovljiškega okraja protestujejo zoper versko šolo, ko bi peticija ne bila prišla na napačne adrese. Sedaj pa poznamo imena gospodov nemškutarskih klečeplaznikov.

Beremo ime gospoda, o katerem je znano, da je pred malo tedni podpisal prošnjo za versko šolo. Glejte ga zopet „značajnega moža“. Mislil si je pač: „Vsaj bode vse to na skrivnem ostalo. In človek najlaglje živi, ako se niti na desno, niti na levo ne zameri“. Proti ogromni večini naroda se očitno

protestovati ni upal, bal se je pa tudi zamere svojih liberalnih kolegov, torej je „za“ in „proti“, kakor veter vleče. Prepričan sem, če mu prineseš še deset nasprotujočih si peticij — za vse bo. Ali ni pač žalostno, da imamo take vetrnjake? Ali so taki možje pač zmožni, da vzgajajo versko-nravno, kakor sedanja šolska postava velevala? Ali ni to pač jasen dokaz, da sedanja šola radikalne reforme potrebuje?

Tudi o drugih novodobnih značajih našega okraja bi se dalo marsikaj zanimivega povedati — toda dovolj. Da so vsi, kateri so to „glasovito“ peticijo podpisali, enacih misli, je gotovo.

Dnevne novice.

(Konfiskacija.) Sobotna številka našega lista je bila konfiskovana zaradi kratkih vrstic med dnevnimi novicami, katere smo posneli po nekem zagrebškem nekonfiskovanem listu. Današnja številka ima prilogo.

(Sv. Očetu) prinesli bodo Mehikanci 100.000 dolarjev v dar.

(Shod volilcev I. razreda) je bil včeraj ob 11. uri dopoldne v mestni dvorani. Kot kandidatje so bili izbrani vsi štirje prejšnji mestni odborniki, namreč gg.: Henrik Ničman, dr. Josip Staré, Josip Tomek in Ivan Velkaverh.

(Dopolnilne volitve v mestni zbor) za tretji razred vršile so se danes dopoldne prvokrat na podlagi novega volilnega reda. Oddanih je bilo 122 glasov. Izvoljeni so od narodnega volilnega odbora nasvetovani gospodje, in sicer: Ivan Hribar (113 glasov), Dragotin Žagar (113 glasov), Peregrin Kajzel (110 glasov) in dr. Vinko Gregorič (109 glasov).

(Prostor pred deželnim muzejem), ki ste ga dežela in kranjska hranilnica prepustili mestni občini ljubljanski v last, olepšalo bo mesto s krasnimi nasadi. Delo se je te dni pričelo pod nadzorstvom mestnega komisarja, gosp. Križaja, in bo v kratkem dokončano.

(Novo cerkev) pričeli bodo letos zidati na Brezji na Gorenjskem, in sicer nad staro, po deželi obče znano kapelico „Marija Pomagaj!“ Načrte za novo cerkev v romanskem slogu so izdelali gg. stavbeni podjetnik Franc Faleschini, ki je tudi delo prevzel, prof. Mikovc v Gradci in spiritual Flis v Ljubljani. Gradivo ljudje že pridno dovažajo.

(Osebné vesti.) Občinski odbor v Šmartinu pri Litiji je v seji dné 15. t. m. imenoval častnim članom g. Matijo Grilla, c. kr. okrajnega glavarja v Litiji. — Umirovljeni davčni nadzornik g. E. Jagodic je dobil naslov in značaj finančnega svetovaleca.

(Tabori v Istri) Graška „Tagespost“ je dné 12. t. m. objavila veselo vest, da se bode v tekočem letu vršilo več taborov v Istri, in sicer prvi v Pazinu. Imenovani list je našteval tudi posamezne točke dnevnega reda. Ker se je na taborih vzbujala narodna zavest, narodu kazal pot do boljše bodočnosti, objavili smo i mi dotično poročilo v nadi, da se probudi tužna Istra in neha biti podlaga tujčevi peti. Na žalost pa smo se prepričali, da je bila vest v „Tagesposti“ izmišljena, kajti „Naša Sloga“ piše v zadnji številki, da v Pazinu o taboru nihče nič ne vé.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) je dné 12. marca imenovalo vladiko Strossmayerja častnim članom. Krasno diplomo, katero je s prosto roko izdelal g. K. Drenik, izročilo bo društvo Strossmayerju, ko se bo na povratku iz Rima nekaj časa pomudil v Ljubljani.

(Restavracija ljubljanske čitalnice) prevzel je in otvoril g. Franjo Remic. Upamo, da bode čitalnična restavracija zopet prvo shajališče narodnih krogov.

(Novi odbor akad. društva „Triglav“ v Gradci), izvoljen dné 18. t. m. je tako-le sestavljen: Predsednik g. cand. iur. Ivan Glaser, podpredsednik g. stud. iur. Fran Sanjkovič, tajnik g. stud. iur. Silvester Domicelj, blagajnik g. stud. med. Jos. Treiber, knjižničar g. stud. med. Jos. Rakež, gospodar in odbornik g. stud. iur. Jos. Fon, odbornik g. stud. iur. Jos. Kotnik.

(Na Velikem Ubelskem) bo v četrtek dné 26. t. m. ob 9. uri obletnica po čast. gosp. Francu Leganu, kuratu na Ubelskem. Pokojnik bodi priporočen vsem znancem in prijateljem!

(Pariška svetovna razstava.) V Parizu se je osnovala avstro-ogerska trgovinska zbornica na pod-
stavi pravil, ki jih je potrdilo c. kr. ministerstvo
vnanjih stvari z reskriptom od 23. januarja l. 1888.
ter katerih namen bomo v kratkem priobčili. Pa-
riška zbornica naznanja le avstro-ogerskim trgo-
vinskim in obrtnim zbornicam, da se njeni krogi
živo zanimajo za pariško svetovno razstavo l. 1889.
in da si je zato postavila nalogo, skrbeti za to,
da se pariške razstave primerno udeleži Avstro-
Ogerska. Četudi ni dvojiti, da to prizadevanje zbor-
nice radi vidijo vladni krogi francoski in da bi za-
tagadelj mnogo koristilo, da se medsebojni trgo-
vinski odnošaji olajšajo, zmatra vendar pariška trgo-
vinska zbornica potrebnim, najprvo zvedeti, ali se
je iz Avstro-Ogerske nadejati tolike udeležbe, da
bode Avstro-Ogerska dostojno zastopana v tem med-
narodnem tekmovanju, ter želi zvedeti: 1. ali je
pričakovati, da se udeleži Kranjska pariške svetovne
razstave 1889 in v koliki meri; 2. ako da, kaj zmatra
zbornica umestnim, da bi težnje avstro-ogerske
trgovinske zbornice v Parizu zdato podpirala.

(Na Španjsko) odpluje letos iz Pulja avstrijska
vojna eskadra, obstoječa iz kazematnic „Custoza“,
„Tegetthoff“, „Prinz Eugen“, Kaiser Max“ in „Don
Juan d'Austria“, ter torpednic „Panther“, „Leo-
pard“ in „Meteor“ pod zapovedništvom kontre-admi-
rala barona Monfroni-Monfortskega. V
Barceloni odprli bodo namreč letos slovesno ob na-
vzočnosti kraljice-vladarice razstavo in naša eskadra
bo vladarico-rojakinjo pozdravila v luki barcelonski.

(Osepnice.) Dne 19. t. m. sta ozdravela 1 ženska
in 1 otrok. Zbolel nobeden. Bolnih 17 oseb. — Dne
21. t. m. so zboleli 1 ženska in 2 otroka. Ozdravel
1 otrok, umrl 1 otrok. Bolnih 16 oseb.

Telegrami.

Inomost, 23. aprila. Cesar je došel ob
1½12. uri in se odpeljal mej navdušenimi
pozdravi mnogobrojne množice skozi bogato
okrašeno mesto v dvorni grad.

Monakovo, 23. aprila. Avstrijska cesarica
je danes zjutraj došla.

Rim, 22. aprila. Papež je sprejel poljske
in ruske potnike, okoli 800 po številu.

Berolin, 23. aprila. Bulletin od danes
zjutraj: Cesar je vso noč kašljal; mrzlica ni
huda.

Dunaj, 21. aprila. Zbornica poslancev:
Specijalna debata o proračunu. Poklukar
konstatuje, da se je napačno štel pri vče-
rajšnjem glasovanju o dispozicijskem zakladu,
ker je bilo 19 glasov za predlog več od-
danih, kakor je to navedeno v zapisniku.
Govornik izroči dotično izjavo zahtevajoč,
naj se popravi izid. Predsednik odgovori,
da bi bilo zelo nevarno, ko bi se kaj tacega
dovolilo. Dognana glasovanja se ne morejo
predružititi, sploh pa bo prosil zapisnikarje,
naj v bodoče previdneje postopajo. Poklu-
kar opomni, da je še nevarneje jemati
očitno napačno številjenje kot podlago gla-
sovanju, na vsak način se mora popraviti
izid na temelju izpovedb poslancev pod pri-
sego. Predsednik odkloni to zahtevo, češ, to
bi bilo novo glasovanje.

Pariz, 21. aprila. Odbor za presojo ustave
je izvoljen. Stirje člani so proti reviziji, dva
za nemudno revizijo, pet za revizijo s pri-
stavkom, da se še odloži.

Opatija, 20. aprila. Danes ste se cesari-
činja Štefaniya in nadvojvodinja Marija Jozefa
s spremstvom odpeljali na parniku „Bator“
v Pulj. Povrnili se bodete v nedeljo večer.

Berolin, 21. aprila. Zjutranji bulletin
slôve: Cesar je imel slabšo noč. Mrzlica je
močnejša. Dihanje precej lahko. Sploh se
cesar ne počuti takó dobro, kakor včeraj.

Pariz, 20. aprila. Boulangistiške izjave
so trajale celi večer, posebno v rue Mont-
martre, pred pisarno lista „Cocarde“ in
okrog boulevardov. Nekaj oseb so zaprli,
pozneje pa jih zopet izpustili. Pripetil se ni
nobeden resen dogodek.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiju		
21.	7. u. zjut.	723-8	10-0	sl. vzh.	dež	4-06]
	2. u. pop.	725-5	10-0	sl. zap.	oblačno	dež
	9. u. zveč.	730-1	8-4	sl. zap.	oblačno	dež
22.	7. u. zjut.	733-0	8-2	sl. zap.	oblačno	1-50
	2. u. pop.	734-4	13-0	"	del. jasno	dež
	9. u. zveč.	734-7	9-0	"	del. jasno	dež

V soboto oblačno in večkrat dež. V nedeljo oblačno in
večkrat dež, dopoldne nekaj solnca, deloma jasno. Srednja
temperatura obeh dni 9-5° in 10-1° C., za 0-1° pod in 0-3°
nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

23. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	78 gl. 65 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	80 „ 35 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 25 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 35 „
Akoije avstr.-ogerske banke	870 „ — „
Kreditne akoije	271 „ 80 „
London	126 „ 95 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 05 „
Cesarski cekini	5 „ 97 „
Nemške marke	63 „ 32 „

Zahvala.

Vsem, kateri so se nas za časa bolezni in o
smrti naše ljubljene hčerke

POLDKE

kakorkoli spominjali ter nam skazovali svoje sočutje,
č. g. župniku in vsem drugim, kateri so jo danes
spremili k večnemu počitku, izrekam v svojem in
imeni soproge svoje najsrčnejšo zahvalo

Anton Žnidaršič.

Prem, dne 19. aprila 1888.

Prostovoljna prodaja posestva

bode 24. t. m. od 2.—6. ure popoldne
na lici mesta v Spodnih Jaršah št. 9.

Prodajalo se bode: hiša s podom, hle-
vom in vrtom, velik travnik in 5 njiv,
jedna s kozolcem; prodalo se bode vse
skupaj ali pa vsako posebej.

Več se izve pri gospodu dr. Karolu
Schmidinger-ju, c. kr. notarju v
Kamniku, in pri posestnici kolo-
dvorske ulice št. 12. (1)

Podpisani se uljudno zahvaljuje prečastiti
duhovščini in cerkvenim predstojnikom v imenu
pred nekaj dnevi umrlega očeta za zaupanje
in mnoga naročila, naznanja, da bode nada-
ljeval

podobarski in pozla- tarski obrt,

ter prosi za nadaljna obilna naročila, katera
hoče kakor do sedaj tudi v bodoče vestno,
pošteno in cenó izvrševati.

Na željo pošilja načrte in podobe že iz-
vršenih predmetov.

Aleksander Götzl, ml.

podobar in pozlatar v Ljubljani,
Gledališke ulice št. 8.

(1)

Naznanilo in priporočilo.

Naznanjam s tem najuljudneje, da sem prevzel

gostilnico v čitalnici ljubljanski.

Skrb moja bode, ustrezati častitim gostom z vsem, kar premoreta dobra ku-
hinja in klet. Preskrbljen sem s pravim vinom dolenskim, bizeljskim,
istrskim, avstrijskim (recerjem), pa tudi z izbornimi inostranskimi vini v buteljah. Pivo
bode Kozlerjevo carsko.

Za zajutrek, obéd, južino, večerjo itd. bode vedno vse pripravljeno in vsakemu naj-
hitreje postreženo. Sploh bo moja skrb, da si pridobim zaupanje mestnega in vnanjega občinstva,
posebno pa še velečastite duhovščine.

Obširni prostori so posebno ugodni za društvene zabave in vsakovrstna shajališča.
V porabo pripravljeno je tudi kegljišče, razven tega še hladen, senčen vrt.

V ozir na vse to ponavljam svoje priporočilo in obetam najboljšo
postrežbo vsakemu.

(1)

Za Ljubljano in okolico

prodaja

raznesila,

kakor: dinamit, najboljše angleške
užigalne vrvice in razne-
silne kapice edini

Albin C. Achtschin
v Ljubljani.

Trgovec z železnino v gledaliških uli-
cah št. 8. (1)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnaté barve
v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Službe išče izurjen

organist (1)

zmožen tudi v kakem mestu orgljarsko
službo opravljati.

Več se izve pri vredn. „Slovenca“.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svoje dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld.
50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po
10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za
otroke, okvire za svete in posvetne podobe, in sicer
za 20 odstotkov ceneje, kakor drugod.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.
Cenilnik s podobani zastonj in franko.

Dr. A. Roblek,

mestni fizik, (3)

stanuje Sv. Petra cesta št. 2 v lekarnika gospoda
Mayr-a hiši.

Ordinira: predpoludne od 8.—9., popo-
ludne od 3.—4. ure.

Za uboge brezplačno.

Današnjaj številki priložen je „Cenik le-
karja g. Trnkoczy-ja“

Franjo Remic, gostilničar.

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo J. J. NAGLAS - A

Ljubljana,
Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

**cerkvene, hišne in gostilni-
čarske oprave**

po najnižjih cenah.

(33)

Cenilniki gratis in franko.

Marijacejske kapljice za želodec,
izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.

Nepresegljive pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorečici, kamenu, preobilnem sluzu, gnjusu in bruhanju, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodcu), želodčnem krču, zaprtju, preobloženju želodca z jedili ali pijačami, boleznih vsled glist, boleznih na vrtnici in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 35 kr., dvojni steklenici 60 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar **Karol Brady,**
Kremžir [na Moravskem].

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi, koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rudeč papir, na kojem je zgorajšnja varstvena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni H. Guseka v Kremžiru.

Pristne so dobiti: Ljubljana: lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — Postojina: lek. Fr. Baccareich, — Škofjaloka: lek. Karol Fabiani. — Radovljica: lek. Aleks. Roblek. — Rudolfovo: lek. Dominik Rizzoli, lek. Bergmann. — Kamnik: lek. J. Močnik. — Crnomelj: lek. J. Blažek. (15)

Gospodom šolskim predstojnikom
in učiteljem priporoča

Andr. Druškovič-a

trgovina z železnino in orodjem
mestni trg 10.,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja
za sadjerejo in obdelovanje sadnih
dreves, in sicer: drevesno sterguljo,
škarje za gosenice, ročno lopatico,
drevesno žago, sadni trgač, drevesne
škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče,
cepilni nož, vrtnarski nož in drevesno
ščetko; orodja so vsa na **lepo po-
pleskani leseni plošči urejena**, po
prav nizki ceni. (5)

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj-
bolj praktično,
elegančno, moder-
no in priljubljeno
tapecirano pohiš-
tveno orodje, pre-
oblečeno z moder-
nim in močnim
blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz
blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in
solidno narejene

Anton Obreza,
tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3,
(pod mestnim trgom).

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa
v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem
najeeneje. — **Mešuroce na peresih** (Federmadratzen) 10 gl.
in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: **altarne
preproge.**

Ceniki s podobami zastoj in franko na za-
htevanje.

Izdajatelj: Jožef Jerič.

Velike izgube

se obvaruje oni, ki ima

ognja in tatvin varno blagajnico,

v koji se, kakor znano, najbolje in najvarneje hranijo **denarji, vrednostni
papirji, dragocenosti** itd.

Marsikatero lepo premoženje je že izgubil postavni lastnik **vsled ognja
ali tatvine**, ker v svojem nespametnem štedenju **ni kupil blagajnice**
ali pa je to predolgo odlašal.

Zaradi tega vabim visokočastito p. n. občinstvo, da se nujno in v obilni
meri preskrbi v moji bogati zalogi najrazličnejših **blagajnic.**

V Ljubljani nasproti železnemu mostu.

Odličnim spoštovanjem

(2)

Franc Detter.

Za čas stavbe

priporoča

Andrej Druškovič-a

trgovina z železnino, Mestni trg 10,

*v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna
in vrata, storje za štokodiranje, drat in cveke, samo-
kolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine
za oboke, priznana najboljši kamniški Portland- in Ro-
man-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak,
kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in
njih posamezna dela.*

Pri stavbah,

kjer ni blizu vode **neobhodno potrebne vodnjake** za zabijati v zemljo,
s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem
mestu dobivati vodo; ravno tako tudi se dobivajo vsi deli za izkopane
vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene
cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(5)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva **zmirom sveži dovski mavec** (Lengenfeder Gyps) za
gnojenje polja.

Najboljši in najpripravnejši način hranjevanja je gotovo

zavarovanje življenja.

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, **neobhodno potrebno** pa onim, ki imajo
skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikih slučajnosti, da ne smemo nikdar
puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši
pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu
udeleževati se njegovih dobrot.

Za neznan denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostalej
rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kedar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje
važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl
tako pot, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani
otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovaneu samemu o dogovorjenej
starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarov-
valna banka „SLAVIJA“ v Pragi**, katere
prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega
čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konec leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 oseb
za 22,835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno (5)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani,
v lastnej hiši (Gosposke ulice 12.)

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.